

Har du tenkt deg ut og reise med hunden din?

Skal du en svipptur til Sverige eller en litt lengre ferietur med båten og går i land i Danmark? Eller har d tenkt å reise enda lenger sammen med din firbente venn? Da er det greit å være klar over hva som skal til, hva som kreves for å få innføre hunden din i det landet du skal til OG ikke minst hva som skal til for at du kan få med deg hunden hjem igjen!

Før du reiser av sted til utlandet med kjæledyret ditt, er det en rekke ting du må tenke på. Det første spørsmålet du bør stille deg er om dyret ditt kommer til å sette pris på reisen i like stor grad som deg selv. En lengre bil-, tog-, båt- eller flyreise kan bli både varm, trang og ubekvem.

For reiser mellom Norge og de fleste andre land er det d en rekke regler som krever nøye planlegging

Det kan ta 5-6 måneder å gjøre en hund reiseklar.

Sørg for at du begynner i god tid før avreise!

Før du tar med deg hunden din på reise er det en hel del du bør tenke på for å forhindre at hunden din utsettes for smitte. Mange smittsomme hundesykdommer er mer vanlige i andre land enn Norge. Noen sykdommer er ikke farlige for hundene men kan vise seg å være dødlig for mennesker.

Alle har hørt om rabies, men det finnes også en meget farlig type bendelorm, echinococose, som kan smitte fra hund til menneske. Dette betyr at din hund må være beskyttet FØR den reiser til disse landene. Etterpå er det for sent.

I Norge har vi få farlige sykdommer på hund og også få sykdommer som kan smitte fra hund til menneske. Men de fleste andre land er ikke like heldig stilt som oss. Det er derfor viktig å sette seg inn i regelverket FØR du begynner å planlegge turen. Det er for sent å oppdage at du mangler viktige dokument når du står på tollstasjonen og ikke får hunden med deg hjem igjen til Norge.

De norske innførselsreglene sørger først og fremst for å hindre innslepp av rabies og revens lille bendelorm. Begge disse sykdommene er

zoonoser (sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker). Verken rabies eller revens lille bendelorm finnes i Norge, og det er veldig viktig at de ikke føres inn i landet.

Her er en liten huskeliste med kommentarer:

1. **id merke**
2. **rabiesvaksine**
3. **helseundersøkelse gjort av offisiell veterinær innen 24 timer før innførsel til Sverige(fra land utenfor Sverige og videre til Norge)**
4. **Eu pass**
5. **Forsikring**
6. **preparater for reisesyke med mer**
7. **tabletter mot parasitter med mer**
8. **flåttmiddel**
9. **halsbånd med id-merking**
10. **Transportbur mm**
11. **lurt å ha med på turen**

ID merking:

Hunder som skal tas med på reise må ID-merkes. Dette blir utført hos veterinær, og er en forutsetning for å få utstedt hundepass. I Norge likestilles tatoivering med chip-merking, men det anbefales bruk av chip for å imøtekomme eventuelle lokale bestemmelser på destinasjonsstedet. Chipen ligger under huden i nakke/skulderområde, og veterinærer og tollere/politi har lesere for å kunne identifisere hunden. Dette er uansett en god ting å ha dersom hunden din skulle stikke av enten det er i Norge eller i utlandet.

Rabiesvaksine:

Rabiesvaksine er obligatorisk ved innførsel av dyr til Norge. Det er også nødvendig å dokumentere at dyret faktisk har oppnådd immunitet overfor rabies, og dette blir gjort ved å analysere en blodprøve som tas tidligst 120 dager og senest 365 dager etter siste vaksinerings. Rabiesvaksine skal settes hvert år for at dyret skal beholde sin immunstatus i henhold til regelverket. Det anbefales også å vaksinere hunder mot valpesyke og leptospirose, selv om dette ikke lenger er et krav ved import og eksport av dyr.

Helseundersøkelse (gjort av offisiell veterinær innen 24 timer før innførsel til Sverige(fra land utenfor Sverige og videre til Norge): For å ta med deg dyret tilbake til Norge kreves det dokumentert rabiesbeskyttelse og bendelormbehandling. Blodprøve for dokumentasjon av rabiesbeskyttelse kan tidligst tas fire måneder etter fullført vaksinasjon mot rabies. Norge krever i tillegg en attestert liste over alle utførte vaksinasjoner. Disse attesteres i passet som du får hos din veterinær. For å kunne ta med deg dyret tilbake må hunden

behandles mot bendelorm med det godkjente virkestoffet prazikvantel, f.eks Drontal/Droncit, maksimum 10 dager før innførsel til Norge. Behandlingen skal gjentas senest 7 dager etter innreise. Begge behandlinger skal attesteres i passet av veterinær. Tisper som er parret i utlandet behandles med Droncit® vet., da de andre produkter ikke skal benyttes i de første 2/3 av drektigheten hos hund.

OBS!

Ved manglende dokumentasjon kan dyret nektes innreise eller bli satt i karantene i inntil 6 måneder. Kontroller derfor alltid de gjeldende regler på Mattilsynet sin hjemmeside

EU Pass:

Hunden må ha gyldig pass for å komme inn i Norge fra alle andre EU land. I passet finnes informasjon om dyrets ID-nummer, vaksinasjonsstatus, ormebehandling, blodprøver og generell helsetilstand. Da kreves ID-merking og en godkjent blodprøve som viser at dyret har fått rabiesvaksine og har nok beskyttelse i blodet til at den ikke kan smittes av Rabies. I tillegg må dyret behandles med parasittmiddel hos veterinær i utlandet i løpet av de 10 siste dagene før innførsel til Norge og behandlingen må gjentas hos veterinær i Norge i løpet av de første 7 dagene etter hjemkomsten. Både ID-merking, vaksiner, blodprøveresultat og parasittbehandlingene må være dokumentert i passet. Det er viktig å starte vaksineringsen ca et halvt år før man har planer om å reise.

Forsikring:

Det kan være fornuftig og forsikre hunden din – også selv om du ikke skal ut å reise. Det finnes selskaper som eksklusivt driver med forsikring på dyr, eller du kan sjekke med ditt eget forsikringsselskap.

Preparater for reisesyke med mer:

Mange eiere opplever at hundene deres mistrives under reising. Reisesyke hos hund Det er som regel kvalme eller stress/redsel som plager dyrene når de er ute på reise med ulike transportmidler. De mest fremtredende symptomene er oppkast, sikling, uro og pesing. Bjeffing og uling er også ganske vanlig.

Det er en del tiltak eierne kan gjøre for å gjøre reisingen mer behagelig for dyrene. Tidlig tilvenning med mange korte turer kan fungere bra.

Kvalmedepende medisiner som for eksempel Postafen kan benyttes med god effekt for de dyrene som kaster opp. Postafen kjøpes reseptfritt på apotek. Postafen hjelper mot kvalme, men ikke mot angst/redsel. Man bør gi

Postafen et par timer før reisen. Doseringen på disse tablettene er 1-2mg/kg. En middels stor hund på ca 25 kg kan få 1 tablett. Dyrene blir ofte trøtte av tablettene.

Beroligende midler som feromoner eller Calmivet tabletter får du hos veterinæren din. Feromonene heter D.A.P. til hunder, og D.A.P. finnes som spray, og er i tillegg kommet som halsbånd. Calmivet er tabletter som har en kraftigere beroligende effekt og anbefales ikke.

SJEKK ALLTID med veterinæren før du gir medisiner til hunden din!!! IKKE gi medisiner tilegnet mennesker!!

Tabletter mot parasitter med mer

Bendelorm/Revens lille bendelorm Revens lille bendelorm (*Echinococcus multilocularis*) er en svært liten, men alvorlig parasitt som forekommer flere steder i Europa, blant annet i vårt naboland Danmark. Parasitten gir ingen direkte symptomer hos hunden/katten, men kan gi alvorlig sykdom hos mennesker. Hvis et menneske får i seg eggene, kan larven utvikle seg i bl.a leveren og medføre alvorlig leverskade, en direkte livstruende sykdom som utvikles over svært lang tid. For å hindre at bendelormen etablerer seg i Norge er det satt krav om å gi hunden/katten en ormekur med godkjent preparat inneholdende prazikvantel før og etter innreise til Norge med f. eks. Drontal eller Droncit i løpet av de siste 10 dager før hjemreise til Norge. Behandlingen må gjentas senest 7 dager etter hjemkomst. Begge behandlinger skal dokumenteres av veterinær. Flått og hjerteorm Dette er parasitter som kan gi alvorlig sykdom hos hund og katt, og du bør undersøke hvorvidt forebyggende tiltak er nødvendig. Din veterinær kan si deg om reisemålet tilsier bruk av parasittmidler.

Lopper: På sørlige breddegrader er lopper utbredt, og det kan være aktuelt å gi dyret forebyggende behandling.

Kattelopper: Kattelopper er svært vanlig fra Danmark og sydover. Lopen lever og formerer seg like godt på hunder som på katter og kan overføre bendelormen *Dipylidium caninum* til kjæledyret.

<http://www.nrk.no/vitenskap-og-teknologi>

Alvorlige smittsomme sykdommer hvor regelverket ikke stiller spesifikke krav ved innførsel:

Det er viktig å være oppmerksom på at hunder også kan være smittet av andre alvorlige infeksjonssykdommer som det offentlige ikke regulerer ved innførsel.

- **Leishmanios (*Leishmania infantum*)**
- **Hjerteorm (*Dirofilaria immitis*)**

forts.neste side

- **Den brune hundeflått (Rhipicephalus sanguineus)**
- **Monocytær ehrlichiose (Ehrlichia canis)**
- **Babesios (Babesia canis, B. gibsoni)**
- **Hepatozoonose (Hepatozoon canis)**
- **Leptospirose (bl a L. canicola och L. Icterohaemorrhagiae)**
- **Brucellose (Brucella canis)**
- **Valpesyke**
- **Sporotrichose**

En del av disse sykdommene gir ikke symptomer før lenge etter at hunden er blitt smittet. Ansvaret for å forebygge at hunden får alvorlige sykdommer hviler på dyreeier. Før du tar med deg hunden din på reise bør du derfor tenke på hvilke tiltak du kan gjøre for å minske risikoen for at hunden din utsettes for smitte.

Leishmaniose hos hund utvikles nesten alltid til en alvorlig systemsykdom og død. Infeksjonen krever som regel livslang behandling. Det finnes ingen sikker behandling som kan gjøre hunden helt frisk.

Ved tilbakeføring etter reise og import av hunder fra Middelhavsområdet bør man derfor være oppmerksom på muligheten for at hunden kan være smittet av leishmaniaparasitten. På reise bør hunden beskyttes mot myggangrep og holdes innendørs ved skumring og natt, bruk myggnett om nødvendig. Insektavvisende preparater kan forskrives av veterinær.

Leishmaniose er en gruppe B-sykdom og forekomst av eller mistanke om leishmaniose må derfor rapporteres umiddelbart til Mattilsynet.

Leptospirose er en sykdom som kan forekomme hos ulike dyrearter og hos mennesker og som forårsakes av bakterien *Leptospira interrogans*. Leptospirose har vært regnet som en «eksotisk» sykdom, men er blitt mer aktuell i Norge, spesielt hos importerte hunder. I den senere tid har også innenlands smitte av hund vært påvist. Det er ikke lenger krav om vaksinasjon av hunder som blir importert til Norge, eller som har vært på reise i utlandet og skal tilbake til Norge. Leptospirose forekommer relativt vanlig hos hund i Middelhavslandene, og mange hunder blir vaksinert mot leptospirose. Dersom man planlegger ferieopphold med hund i disse landene, anbefales vaksinasjon mot denne sykdommen. Det er ingen programmer for overvåking av forekomst av leptospirer hos dyr i Norge. Leptospirose er en

Cheyletiella (pelsmidd) foto wikipedia

B-sykdom og forekomst av eller mistanke om leptospirose må rapporteres umiddelbart til Mattilsynet. Les mer om meldepliktige sykdommer hos Mattilsynet

Cheyletiella (pelsmidd): Pelsmidden Cheyletiella kalles også «vandrende flass» da den er liten (0,2 – 0,5 mm), lys, og kan leve på hudoverflaten hos hund, katt og kanin. Midden gir vanligvis bare flassing og litt kløe hos vertedyret, og dyrets eget pelsstell er ofte tilstrekkelig til å holde parasitten i sjakk. Mennesker blir ikke smittet av parasitten, men noen reagerer allergisk på middens avføring. Cheyletiella lever ikke lenge utenfor vertedyret, og eventuelle hudreaksjoner hos menneske trenger vanligvis ikke behandling. Smitte hos vertedyret bør imidlertid behandles i samråd med veterinær.

Hjerteorm: Hjerteorm er rundormer som lever i hundens hjerte. Det finnes flere typer hjerteormer. Mellomvert og smittespreder kan være landsnegler eller stikkemygg. Et forebyggende preparat kan være nødvendig. Spør din veterinær om råd.

Andre infeksjonssykdommer: De tre sykdommene HCC, valpesjuka og parvo finns utbredt over hele verden, og uvaksinerte hunder risikerer å bli smittet, også i Norge. Vaksinasjon mot disse tre sykdommene anbefales til samtlige hunder

Flåttmiddel:

Parasitter som forårsaker sykdommer eller problemer hos hunder er vanligere i utlandet enn i Norge. Mattilsynet anbefaler derfor å behandle kjæledyret mot flått. Diskuter gjerne behovet for annen forebyggende behandling med din veterinær før avreise.

I Europa finnes det ulike typer flått. Flått kan overføre sykdommer som er smittsomme for både mennesker og dyr, slik som borreliose og erlichiose. Begge disse sykdommene smitter gjennom flåttbitt. Borreliose viser seg hos hunden i form av halthet og feber, men kan også gi diffuse symptomer som sentralnervøse forstyrrelser og avmagring. Erlichiose gir som regel høy feber og sløvhets. Anaplasma er også en bakterie overført fra flått. Beskytt derfor hunden din med et effektivt og avvisende flåttpreparat. Spør veterinæren din om råd

Halsbånd med id merke:

Et halsbånd med ditt telefonnummer kan gull vært om hunden din stikker av!

Transportbur:

Til fly/tåg: Flyselskapene har regler for hva slags transportbur du kan frakte dyrene i. Hunden må kunne stå oppreist, det må også kunne snu seg helt

rundt i buret. I tillegg må buret være så solid at det ikke kan klemmes ut av fasong. Flyselskapene godkjenner ikke sammenleggbare bur fordi de kan klappe sammen under transport. Sjekk alltid med flyselskapet om det buret du har er godkjent. Endel flyselskap tillater små hunder inne i kabinen, men dette varierer så det er lurt å sjekke med det enkelte selskap.

I bilen: Hunden er tryggest i et eget bur i bilen. Det finnes mange varianter, og plassmessig må hunden kunne stå oppreist, det må også kunne snu seg helt rundt i buret. I tillegg må buret være så solid at det ikke kan klemmes ut av fasong.

Lurt å ha med på turen:

- **Telefonliste:** Hvis dyret ditt blir sykt underveis, kan det være fornuftig å ha tilgang til din veterinærs e-postadresse, telefon- eller faksnummer. Noen ganger holder det jo med et godt råd. Hvis dyret krever umiddelbar pleie, bør du kontakte en veterinær på stedet. Vis da til hundens pass. Nummeret kan du finne frem før du reiser.
- **Rent vann** I en flaske (husk at noen steder kan du ikke fylle opp flasken, men må kjøpe vann)
- **Vannskål**
- **Mat** – om du ikke får tak i same mat/fortype der du skal kan det være greit å ta med nok mat.
- **En plastpose og tørkeruller:** I tilfelle hunden blir kvalm og kaster opp i bilen.
- **Førstehjelpsskrin:** spør veterinær / apotek om innhold.
- **Bæsjeposer:** fint å rydde etter seg uansett hvor i verden man er

Gode råd og anbefalinger

Vær forsiktig med hvor og hvordan hunden din luftes underveis. Vær nøye med å lufte med jevne mellomrom. Bruk bånd for å ha god kontroll med hvor hunden beveger seg. Se etter skilt som advarer mot revens lille bendelorm og eventuelle forbud mot å lufte kjæledyr.

Sørg for at hunden hele tiden har tilgang til friskt vann. Stol ikke på at alle vassdrag er rene nok til å drikkes fra. Dyret skal alltid ha tilgang på frisk luft og være beskyttet mot varme og direkte sollys. Ikke la hunden være alene i en varm bil.

**UANSETT HVA DU LESER I BLADER OG PÅ NETTET
– KONTAKT VETERINÆR FOR Å BLI OPPDATERT
PÅ NYE ENDRINGER I REGELVERK!**

Ved manglende dokumentasjon kan dyret nektes innreise eller bli satt i karantene i inntil 6 måneder. Kontroller alltid de gjeldende regler på Mattilsynets hjemmesider. Selv om du overholder reglene for innførsel av dyr til Norge, er det alltid lurt å undersøke lovbestemmelsene i landet du skal reise til. www.mattilsynet.no

Kontakt: Spørsmål skal rettes til ditt nærmeste distriktskontor for Mattilsynet. Ring 06040 eller finn ditt kontor på Adresser i Mattilsynet (se lenke til høyre).

For mer informasjon kan du også ta kontakt med Grensekontrollstasjon Oslo Lufthavn Gardermoen på telefon 64 82 04 00.

Hva skjer om du ikke har ting i orden når du er på vei hjem og inn i Norge igjen?

Dette sier www.mattilsynet.no:

Publisert: 15.03.2011 Sist oppdatert: 06.07.2011

Det er viktig at kjæledyrseiere setter seg godt inn i de kravene som stilles for å ta med seg kjæledyr til Norge. Har man gjort det man skal og papirene er i orden, vil ikke grensepasseringen by på noen problemer.

Mattilsynet har arbeidet for å få på plass et enhetlig system for midlertidig oppbevaring og veterinær behandling av kjæledyr som ankommer riksgrensen og ikke oppfyller regelverkets krav. - Vi gjør dette for å beskytte folk i Norge mot alvorlige sykdommer som revens dvergbendelorm og rabies. Denne bendelormen er ufarlig for hunder og katter, men kan forårsake svært alvorlig sykdom hos mennesker, sier tilsynsdirektør Kristina Landsverk.

Det nye systemet skal bidra til at dyreeierne etterlever regelverket bedre enn de gjør i dag. Samtidig er Mattilsynets arbeid et tiltak for å sikre at dyrehelse- og dyrevelferdsmessig krav tilfredsstilles under henting, oppbevaring og behandling.

- I henhold til regelverket er det dyreeier som skal dekke kostnadene ved oppbevaring og eventuell behandling. Det er viktig for Mattilsynet å sikre at alle dyreeiere blir behandlet likt og servicen i forhold til publikum er god, sier tilsynsdirektør Kristina Landsverk.

Informert samtykke

Dyreeieren får følgende alternativer når kontrollen viser at dyret ikke oppfyller regelverkskravene:

- Veterinærvakt tilkalles umiddelbart for å gjennomføre behandling mot echinococose (bendelorm). Hvis dette ikke kan skje umiddelbart, må dyret tas under oppstalling/isoleres på eiers regning inntil behandling kan gjennomføres.
- Dyret tas under oppstalling/isoleres inntil andre helsemessige/ID vilkår er oppfylt. Inkluderer også muligheten for å oppstalle dyret ved de to karantenestasjonene på Vestberg i Østfold og på Eidsvoll i Akershus.

- Kjæledyret må returnere til landet der dyret kommer fra. Dyreeier vil få oppgitt hva alternativene koster og må undertegne en samtykkeerklæring hvor dyreeier forplikter seg til å dekke kostnadene. Hvis dyreeieren nekter å velge noen av alternativene, kontaktes Mattilsynets distriktskontor eller nasjonale beredskapsvakt som kan fatte vedtak om avlivning. Les mer om hva som kreves når dyr ankommer Norge fra utlandet via www.mattilsynet.no

Samtykkeerklæring

Når betingelsene for innførsel av kjæledyr ikke er oppfylt ved grensepassering må dyreeier signere en samtykkeerklæring. Denne kan lastes ned på www.mattilsynet.no

Div info hentet fra www.mattilsynet.no/ tekst og ill. mattilsynet/A.E.N.

